I. ГОДИНА ВАРНА 1 АПРИЛИИ 1886. СЕДМА КНИЖКА а.

МЕДИЦИНСКО СПИСАНИЕ

ИЗДАВА

ВАРНЕНСКОТО МЕДИЦИНСКО ДРУЖЕСТВО

ИЗЛИЗА НА 1, 10 и 20 ЧИСЛО СѢКИ МѢСЕЦЪ.

ЦѢНАТА ЗА ГОДИНА
Въ България 8 лева
„ странство 8½ „ златни

ПОДПИСКИ СА ПРИЕМАТЪ
въ
РЕДАКЦИЯТА НА „М. СПИСАНИЕ“
ВАРНА.

Съдържание: Обявление отъ Редакцията. — Яйцето като храна. — Болѣститѣ отъ които могатъ да се заразяватъ дѣцата въ училището. — Отровяния отъ морски миди. — Опасность отъ близосъѣдството на курницитѣ. — Раждания, женидби и смьртность въ гр. Варна презъ 1884 година.

ОБЯВЛЕНИЕ.

отъ Редакцията.

Редакцията на Медицинско Списание, честь има да обяви на почитаемата публика че издаваемото отъ Варненското „Медицинско Дружество“ Медицинско Списание, на което издаването за нѣколко време бѣше престанало, по причина че мнозина отъ Г-да лѣкаритѣ, които пишаха въ него, бѣха на бойното поле, начева отъ ново да излиза.

Дружеството е намѣрило за полѣзно и съотвѣтствующе на цѣлъта Списанието да излиза за напрѣдъ въ мѣсто единъ пѫть, трипѫти на мѣсеца, по една кола на 1-во 10-то 20-то число. Първата и втората коли ще съдържатъ по възможность по-

пулярни статии, а третята научни статии и новости отъ медицинската литература. —

Цѣната на Списанието остава сжщата 8 лева на година за въ България и 8½ лева златни за странство.

Редакцията моли онѣзи отъ Г-да абонатитѣ, които още не са внесли стойностьта за пьрвото полугодие да я внесать по скоро, а тѣзи отъ Г-да абонатитѣ, които не са заплатили за второто полугодие, умоляватъ се да си заплатятъ, слѣдъ приемането на седмата книжка; не желающитѣ да получаватъ Медицинското Списание, трѣбва да възвьрнатъ неплатенитѣ книжки. —

Гр. Варна 26-й день Мартъ 1886 год.

Яйцето като храна.

отъ Д-ръ Ивановъ

Яйцето дьржи едно доста важно мѣсто въ нашата храна. То само по себе съставлява едно ястие, или пъкъ влиза въ състава на много ястиета. Най-много се употрѣбляватъ кокошитѣ яйца, по̀дирь тѣхъ идатъ яйцата на юрдечката, на гжската и пр. Въ старо време на трапезата у богатитѣ Римляни яйцето на пауна е заемало едно почетно мѣсто; днесь пъкъ на много мѣста това мѣсто заема яйцето на фезана, но нито едното, нито другото не представлява нѣкакво преимущество надъ кокошето яйце.

За хранителностьта на яйцето ние можемъ да сждимъ отъ двѣ нѣща: 1) отъ това че то е единственната храна на зародиша, който въ дадени условия се развива въ него до като стане пиле и 2) отъ самия му химически съставъ.

I. Въ всѣко яйце се намира една сѣмка, която, ако се развие, ще искара на свѣтъ едно животно (пиле) отъ сжщия родъ на когото принадлѣжи самото яйце. Но тази сѣмка, **този зародишъ за да се развие има нужда отъ хранителни**

материяли. Природата въ своята си чюдесна предвидливость е сгрупирала въ яйцето всичкия нуженъ хранителенъ материалъ за развитието на сѣмката, която то съдържа. Жълтъка и бѣлтъка на яйцето хранятъ зародиша и се преобрьщатъ въ кръвь, кости, мѣсо, пера и пр. до като най-послѣ се образува единъ съвьршенъ организмъ, едно пиле, което може да излѣзе и излиза на бѣлъ свѣтъ да живѣе животъ самостоятеленъ.

II. Яйцето се състои отъ слѣдующитѣ съставни части:

а) *Чурупката,* въ състава на която влизатъ варни и магнезни соли и едно бѣлтъчно вещество;

б) *Кожицата*, която е съставена отъ единъ видъ бѣлтъчно вещество;

в) *Бѣлтъка*, който е съставенъ отъ широки клѣтки въ които се намиратъ: една бѣлтъчна житкость, малко натрева соль (въглекиселъ натрий), захарь и уреа;

г) *Жълтъка*, който съдържа разни мазни вещества (олеинъ, маргаринъ, вителинъ и пр.), едно лигаво вещество, двѣ бои, малко млѣчна киселина, разни соли и единъ видъ зрьница, които приличатъ на онія на нишастата.

Ако исключимъ чурупката и сгрупираме всичкитѣ тѣзи вещества по химически, ние виждаме че яйцето съдържа:

1-о Бѣлтъчни вещества
2-о Мазни „
3-о Водовжглеродни „
4-о Соли.

Най-послѣ нѣма нужда и да се спомѣне, че въ състава на яйцето влиза и достаточно количество вода.

Отъ този съставъ се вижда че яйцето съдържа всичкитѣ видове хранителни вещества, които са необходими на единъ организмъ. Единственния му недостатъкъ е че съдържа твьрдѣ малко водовжглеродни вещества (захарь). Ние допълваме този недостатъкъ съ хлѣба, който ядемъ съ яйцето и въ който такива вещества изобилватъ. И тъй хлѣба и

яйцето заедно съставляватъ една пълна храна, съ която человѣкъ може да живѣе.

Но както за всѣка храна тъй и за яйцето не е достаточно само да се каже че съдържа еди-какви хранителни вещества, а трѣбва да се разглѣда още и въпроса подъ какъвъ видъ тази храна по лесно се смила. Всѣкой знае напримѣръ, че питата и хлѣба не се смилатъ еднакво макаръ и да са направени отъ сжщото брашно.

Опита и наблюденията са доказали, че суровото или рохото яйце се смила много по лесно отъ колкото добрѣ свареното или пърженото.

Обяснението на този фактъ се намира въ това че суровото яйце дава възможность на пищеварителния сокъ на стомаха заведнажъ да дойде въ прямо съприкосновение съ всичкитѣ му части, тогава когато добрѣ вареното и твърдо яйце, като влиза въ стомаха въ видъ на топки, сжщия сокъ трѣбва постепенно да смила слой по слой тѣзи топки. Пърженото яйце не може да се смила лесно, защото всѣка частица, която се гълта е покрита отъ единъ слой масло, а тъй както сока на стомаха не мели мазнитѣ вещества, той мжчно може да премине презъ този слой масло за да смели частицитѣ на яйцето.

Нѣма съмнѣние че колкото яйцето е по прѣсно, толкова то по лесно се смила и слѣдователно е по хранително.

Ако яйцето постои повече време въ въздуха, то наченва да се разваля.

Има единъ лесенъ способъ да се познае ако яйцето е прѣсно или не. Зема се 10 драма обикновенна соль и се растопява въ 100 драма вода, въ тази вода се пуща яйцето. Ако то е прѣсно, пада на дъното, ако ли не, то остава надъ водата. Ето обяснението на този опитъ: прѣсното яйце има почти сжщата относителна тѣжина както и солената вода 10%, за това и то пада на дъното на водата; ако яйцето престои нѣколко дни въ въздуха, една часть отъ неговата вода се испарява като преминува презъ по-

ритѣ (шуплитѣ) на чурупката, а на мѣстото ѝ влиза въздухъ, тъй щото яйцето изгубва отъ своята тѣжина и ако го пуснемъ въ солената вода, то плава надъ нея.

Срѣднята тѣжина на едно кокоше яйце е отъ 55 до 60 грамма; чурупката и кожицата теглятъ 6 грамма, бѣлтъка 36 гр. и желтъка 18 гр. Ако се остави яйцето на открито, то губи всѣкой день отъ 3 до 5 сантиграмма отъ своята тѣжина.

Ако пуснемъ едно прѣсно яйце въ голѣмо количество врѣла вода ще видимъ че чурупката му ще се пукне, защото тя като е препълнена, не може да противостои на напрягането на вжтрѣшноттьта която се расширява отъ топлината. Ако врѣлата вода е малко, тогава яйцето не се пука, защото топлината на водата спада отъ съприкосновението съ яйцето и тогава расширението на вжтрѣшностьта му става полегка и една часть отъ вжтрѣшната вода излиза отъ поритѣ на чурупката безъ голѣма сила. Не прѣснитѣ яйца по малко се пукатъ въ врѣлата вода, защото тѣ съдържатъ повече въздухъ, тъй щото вжтрѣшностьта на яйцето има мѣсто гдѣ да се расширява.

Когато яйцето ври въ вода, тогава между вжтрѣшностьта му и водата става една взаимна размѣна, едни части отъ яйцето минуватъ въ водата и обратно; за това трѣбва винаги яйцата да се варятъ въ чиста вода.

Най-послѣ ще спомѣнемъ че единъ добъръ способъ да се съхранятъ яйцата е да се потопятъ малко въ вода която съдържа достаточно количество варь.

Болѣститѣ, отъ които могатъ да се заразяватъ дѣцата въ училището.

отъ Д-ръ Пюскюллиевъ.

Съ името заразителни болѣсти трѣбва да се разумѣватъ всичкитѣ болѣсти, които се предаватъ въ училищата отъ едно дѣте на друго.

Едни отъ тия болѣсти, собственно нарѣченитѣ при-

лѣпчиви, се предаватъ чрезъ прямо съприкосновение (досягание) на болния, чрезъ дрѣхитѣ му, чрезъ срѣдата която ги окружава, чрезъ въздуха, чрезъ водата.

Други болѣсти пакъ се предаватъ чрезъ подражание. Такивато болѣсти трѣбва да се распознаватъ, защото е необходимо минутно болното дѣте да се отличва отъ здравитѣ.

Всичкитѣ тия болѣсти не са еднакво опасни и всѣка една може да бѫде много или малко легка, споредъ дѣтето което залавя. Но колкото легка и да бива болѣстьта, опасностьта отъ заразяванието не изчезва, та всякоги трѣба да се взиматъ предпазливи мѣрки.

Самитѣ училищни наставници могатъ да зематъ една отъ тия мѣрки, която се състои въ отстраняванието на дѣтето отъ училището. Колкото по скоро се отстранява болното дѣте, толкова по малки шансове има за распространението на болѣстьта въ училището, и това послѣднето не става огнище на една мѣстна епидемическа болѣсть.

Прочее нуждно е до колкото се може, наставницитѣ да могатъ да распознаватъ пьрвитѣ признаци на тия болѣсти, особенно за това защото въ началото си тѣ биватъ повечето пѫти опасни.

I. Заразителни болѣсти въ училищата. Въ това число влизатъ: а) сипкитѣ, болѣсти които се характеризирватъ съ изриване по кожата; тѣ са: Morbilli (коръ, лещенката), Scarlatina (брусницата), Variola (шарката), Varicella (водната шарка); б) Diphtheria (гърлицата); в) Typhus abdominalis (тѣжката болѣсть, огненица); г)Tussis convulsiva (дѣтската кашлица, иоргаджата); д) Parotitis epidemica (заушницата, свинка).

Тия болѣсти се случаватъ често въ дѣцата. Въ течението на тѣхното развивание, тѣ се распознаватъ лесно една отъ друга, но тия болѣсти въ началото си и въ едно по напрѣднало време, когато вече могатъ да се предаватъ, не всякоги иматъ отличителни черти, та най образованитѣ и най опитнитѣ лѣкари мѫчно могатъ да ги распознаватъ. Така щото съвсѣмъ е невъзможно, съ едно крáтко описание да се научатъ да ги распознаватъ лесно хора,

които не са се занимавали съ медицината. Но за щастие, повечето отъ тия болѣсти и особенно тия, отъ които трѣба да се запазватъ дѣцата, по причина на бързия си ходъ и силното си распространение, представляватъ общи характери, така щото ако и да не може да се распознае точно коя е болѣстьта, то понѣ се угажда нуждата за отстраняването на болнитѣ дѣца.

Гърлицата, тѣжката болѣсть, сипкитѣ, които са главнитѣ заразителни болѣсти между дѣцата, и които се случаватъ често и представляватъ опасность, появяватъ се съ трескаво състояние, и така щомъ у едно дѣте се забѣлѣжи трескаво състоянне, цѣлта на предпазливостьта се постига, ако то се отстрани и испрати у дома си.

Тая мѣрка, приета за общо правило, непредставлява никакво неудобство, въ случай даже когато не послѣдва една доказана заразителна болѣсть; защото едно дѣте, което има трескаво състояние не може да се занимава, и съ сѣдението си въ класса то не се ползува, и освѣнъ това, каквато и да е причината на треската, предъ всичко изисква се спокойствие, умѣренна и постоянна температура, и особна храна. И ако дѣтето се остави да ходи да се уморява и да се излага на променчивостьта на времето, то треската може да се осложни.

Така всѣко едно дѣте, което има трескаво (огненно) състояние, трѣба да се отдалѣчава отъ съучениците си и на това трѣба да се внимава още повече, когато владѣятъ нѣкои сипки. Ако треската е ефемерна, ако тя зависи отъ едно просто и безопасно нерасположение, дѣтето ще се завьрне скоро въ училището; нъ ако е тя първия признакъ на една важна и трайна болѣсть, тогава болното дѣто се поставя въ най удобни обстоятелства за оздравяването му, и ако е заразителна, то ще да се запазятъ другитѣ дѣца.

Когато дѣцата се оплакватъ че са болни, наставницитѣ трѣба да гледатъ внимателно да ли дѣцата иматъ трескаво състояние (възвишена температура).

Така, ако и по нѣкога да е мжчно да се констатиратъ нѣкои отъ признацитѣ на трескавото състоянието, неговото сжществувание въобще най лесно може да се распознае и отъ лица които не са лѣкари. Увеличаванието на тѣлесната температура (топлина), честото биение на пулса са главнитѣ знакове.

Увеличението на топлината се усѣща ако си положимъ ржката врьхъ кожата на болния и особенно врьхъ гржднитѣ, подъ мишницитѣ и повечето пжти врьхъ лицето и врьхъ челото. Честото биение на пулса не може точно да се провѣри освѣнь посредствомъ на часовникъ; но възможно е съ малко навикъ, приблизително да може да се распознава честото биение и ягкостьта на пулса.

При тия знакове на трескаата, трѣба да прибавимъ трьпкитѣ или пота, жаждата, нѣмание охота (ищахъ), малко или много бѣлий или червений и сухий язикъ, разчервяванието на лицето, преувеличената блѣскавина или затьмнялость на очитѣ, общо безпокойствие утомление, слабость, главоболие, умственно отслабване или раздражнение и полуда. Тия характери или нѣколко отъ тѣхъ, различно сгрупирани и малко или много силни, не оставятъ въобще никакво съмнение за сжществуванието на едно трескаво състояние.

Така испратеното дѣте въ дома си или то което е било задьржано отъ родителитѣ си, по причина на болѣсть, повече отъ една седмица, за да може да се завьрне въ училището трѣба да има едно подписано удостовѣрително свидѣтелство отъ страна на лѣкаря.

Тия предпазливи мѣрки по строгостьта и траянието си различаватъ споредъ болѣстьта отъ която е болѣдувало дѣтето. За това е потрѣбно, наставницитѣ, и най-повече тия които са лишени отъ непосредственна медицинска помощь, и тамо дѣто не е организуванъ надзоръ, нужно е тия наставници, поне приблизително да распознаватъ естеството на болѣстьта, и да могатъ да знаятъ кога ще е безопасно едно оздравело дѣте да се повьрне въ училището.

а) Morbilli (коръ, лещенка) е сипката, която се случава най-често, и тя най-лесно заразява, но въобще дѣцата я преминуватъ легко.

За развиването на тая болѣсть се изисква нѣколко време; така отъ заразяване до появяването на пьрвитѣ признаци на болѣстьта се минаватъ отъ 10 до 15 дни.

Пьрвитѣ признаци които се появяватъ съ трескавото състояние са: главоболие, хрѣмова кашлица, разчервяване на очитѣ съ болки и сълзяне, кихане съ хрѣма (хрупотница). Това състояние се продължава два или три дни, въ това време се забѣлѣжва едно кратковременно подобрение. Въ зачатъка си болѣстьта много прилича на хрупотница или на хрѣмава кашлица.

Къмъ третий и четвьртий день, сипката се появява, характеризирана съ дребни, розови, червени пятна, неравни, малко издадени; между тѣхъ се забѣлѣзватъ малки неизринати но блѣди мѣста; по напредъ изринванията се появяватъ по странитѣ на лицето, по брадичката, по другитѣ страни на лицето, послѣ по врата и най-сѣтнѣ по тѣлото. При това изринване трескавото състояние, се удвоява сълзението на очитѣ и кашлицата ставатъ по силни.

Сипката трае около осемь дни, и въ това време показва се като да е оздравело дѣтето, и остава само една кашлица.

Но при това дѣтето не е оздравяло още, ако и болѣстьта да е била най-легка, само слѣдъ истичанието на три недѣли подиръ пьрвото изринване дѣтето може да се остави да иде на училище.

Освѣнъ това, както въ другитѣ сипки, дѣтето трѣба да се остава на училище слѣдъ като се умѫпи единъ или нѣколко пѫти — съ сапунъ, и слѣдъ като му се дезинфектиратъ дрѣхитѣ.

Между другитѣ сипки лещенката е най-лесно прилѣпчивата болѣсть у дѣцата; често тя се появява като мѣстна епидемия, и тогава се поражда въпроса, да ли да се распуснатъ ученицитѣ.

Едно общо правило да се въведе е мѫчно. Тая бо-

лѣсть е до толкова заразителна, щото ни едно дѣте почти не може да я избѣгне; отъ тая болѣсть дѣцата повечето имати еднъжь болѣдуватъ; второто болѣдуване бива съвсѣмъ легко. Когато тя съществува епидемически въ едно училище, всѣкога се намиратъ нѣколко дѣца които не прихващатъ болѣстьта, защото еднъжь отнапреди са болѣдували.

Распущанието на училището трѣба да се основава на двѣ условия:

Силата на епидемията и възрастьта на дѣцата.

Ако заболѣлитѣ дѣца прѣдставляватъ най-малкитѣ опасни черти, за распущанието на ученицитѣ не остава никакво двоумение, самото училище трѣба да се испразни и дезинфектира.

Въ забавачницитѣ, дѣто дѣцата са малки и повечето отъ тѣхъ като не са болѣдували отъ тая болѣсть, никакъ не представляватъ условията по които да не приематъ болѣстьта (да иматъ иммуните) въ такъвъ случай училището трѣба да се распуща щомъ се поболѣятъ нѣколко дѣца.

Сѫщото правило трѣбва да се слѣдва въ пьрвитѣ класове дѣто има дѣца и въ пьрвоначалнитѣ училища.

Въ по горнитѣ класове, и ако епидемията е легка, като се расчитва че дѣцата са болѣдували еднъжь, може преданията да слѣдватъ.

Но тогава трѣбва да има катадневенъ санитаренъ надзоръ, и ония ученици, които се покажатъ малко нерасположени, иматъ кашлица, сълзение на очитѣ или ревма (хрупотница), трѣбва да се испращатъ.

Распущанието трѣбва да трае най-малко толкова, колкото трае инкубацията на болѣстьта (мътението), то есть петнадесеть дни, и то отъ деня на послѣдний случай заболѣване преди распущанието.

Многобройни отровяния отъ морски миди.

отъ Д-ръ Юрдановъ.

Всѣкиму е извѣстно, че мѣсото на мидитѣ е доста тѣшко за ѣденье, твърдѣ мжчно се смила въ пищеварителнитѣ

органи. На нѣкои хора, кога ги ѣдатъ много, произвождатъ имъ бълвания, колики и сюргюнлукъ (дрискъ), а на нѣкои-си даже двѣ-три миди могатъ да произведатъ такива растроиства които приличатъ много на холерически признаци. Такова нѣщо се случва на нѣкои хора и отъ рацитѣ.

Едни списатели мислятъ че има два вида миди отровителни, и неотровителни; други предполагатъ, че отровителностьта на мидитѣ происхожда отъ бъкъра съ когото са обковани корабитѣ и параходитѣ по които се залепятъ мидитѣ; трети вѣрватъ и се мжчатъ да докажатъ, че еднитѣ и сжщитѣ миди биватъ въ нѣкои времена и въ нѣкои обстоятелства и фази, презъ които преминаватъ, твърдѣ отравителни, а доуги пжтъ съвсѣмъ невредителни.

Ето какво расказва Г-нъ Виршовъ въ Берлинското медицинско дружество: за, многобройнитѣ отравяния отъ морски миди: „Прочетохте какво се е случило по брѣговетѣ на Северното море. Два кораби които бѣха се спрѣли въ пристанището биле покрити съ мнобройни миди полепени по ребрата на корабитѣ. Работницитѣ като ги съглѣдали събрали и ѣли отъ тѣхъ, както тѣ, тжй и фамилиитѣ имъ. Нѣколко часа подиръ това, 16 души злѣ са разболѣли: 10 мжже, 5 жани и 1 дѣте. Четери умрѣли подиръ 45 минути отъ изяданието на мидитѣ, а другитѣ подиръ нѣколко часа. Трѣбва да кажиме, че въ тоя случай корабитѣ не биле обковани съ бъкъръ.

Забѣлѣженитѣ признаци подиръ изяданьето на 5 до 6 миди само, били на всѣкадѣ сжщитѣ, болнитѣ са осѣщали първо разхжлцвание на жбитѣ, сжрбелъ по ржцѣтѣ и краката, безъ главоболие; първо едно раздразнение като отъ пиянство, послѣ отпадвание като отъ пиянство, и най послѣ силно отпадвание: тупанието на пулса (дамара) се върти около 80 до 90 на минутата, топлинатa на тѣлото не се е увеличила, глѣдеца разширенъ, безъ да се размѣни глѣданието, освѣнъ това, се забѣлѣжило, движение на ржцѣтѣ, голѣмо отслабвание на долнитѣ члѣнове (краката), диария

(сюргюнлукъ) не е имало на послѣденъ периодъ: общо простудявание, мжчно дишание, задушавание и на конецъ болнитѣ умирали безъ да са изгубвали никъкъ съзнанието си. Г-нъ Шмиджанъ ми прати частици отъ органитѣ на ония които са умрѣли вслѣдствие на изидание нѣколко миди, като прави заключение, че ставало на послѣдъкъ парализия на централнитѣ мотори (двигатели).

При вскритието на кадавритѣ се забѣлѣжвало, че ссждоветѣ (жилитѣ) на голѣмото було (grand èpiploon) били препълнени съ кръвь, сърцето мѣкошаво и стѣнитѣ на дѣсния вентрикулъ хлжтнали като паница.

Кръвьта изложена на въздуха е червена, а закрита, става тъмна. Това свойство на кръвьта, да присвоява кислорода, трай нѣколко дни. Въ червата се намѣрили признаци на ентерита (въспаление), това което потвьрдѣва мнѣнието на Орфила врѣхъ раздразнителното дѣйствие на отровителното вѣщество. Далакя е твьрдѣ увѣличенъ тжй щото не е било за вѣрвание такова едно увеличение въ такова едно кратко време. Фолликулитѣ (висулкитѣ на червата) много испъкнали и забиколени отъ червенъ прьстень. Черния дробъ прѣдставлява едно състояние което се забѣлѣжва въ женитѣ, които умиратъ отъ ляхусената треска, което наричамъ хеморагическа инфракция на черния дробъ, който прѣдставлява единъ особенъ видъ пятна.

Бъбрецитѣ представляватъ малки тѣла (corpuscules) препълнени съ кръвь, всичкитѣ ссждове на тия органи съдьржатъ сжщо много кръвь; въ мозака се намира тоже повече кръвь отъ колкото обикновенно. Г-нъ Щмидманъ, вѣрва че има два вида миди, защото цвѣта на коритѣ на мидитѣ отъ пристанището били по ясенъ а на ония отъ морето по тьменъ, и сварени имали вкусъ на морска вода, когато пьрвитѣ били блудкави и насладнявали.

Шмидманъ иска да вѣрва, че тия-послѣднитѣ миди са отровителни, защото месото имъ е жълтеникаво, и прѣдставляватъ тамъ дѣто се намиратъ родилнитѣ имъ органи единъ по тьменъ цвѣтъ, качества които не са за-

бѣлѣжватъ на мидитѣ, които живѣятъ въ морето. Това мнение на Шмидмана не може се приe за вѣрно, понеже се опитало и доказало, че мидитѣ взети отъ кораба „Осеръ“ който стоялъ на Вилхелмсхавенъ, били тъй отровителни, както и другигитѣ. Колкото за опититѣ върхъ животнитѣ, единъ опитъ е станалъ, даже безъ да искатъ, понеже котки и кокошки ѣли отъ мидитѣ и умрѣли; послѣ дали на най силни кучета, на котки, на зайци, свинчета и на жаби и всички са измрѣли, отъ миди, въ едно кратко време подиръ ѣдението. Най голѣмото куче изѣло отъ 6 до 7 миди.

Една котка поблизала само нѣколко пъти отъ супата, която била остала въ една паница, и тя се поболѣла злѣ и едвамъ подиръ нѣколко дни се поправила. Слѣдователно отъ това се вижда че тука съществува една твърдѣ силна отрава. Шмидманъ вѣрва че тая отрова е птомаина (ptomaïne) но това не може да бъде понеже може да се изтегли (отдѣли) чрѣзъ алкохолъ. Слѣдователно трѣбва да бъде химическа отрова. Освѣнъ това, тука не се забѣлѣжва никакво изгнивание, никакво разглобѣвание за да може да се предполага присъствието на птомаина. Това ядовито вѣщество вкарано подъ кожата уморѣва почти тутакси, прилича на най силнитѣ ядове, на пр. на курара; като него то докарва една смърть на видъ приятна, понеже преждѣврѣменната парализия на мускулитѣ оничтожава всѣкакво движение, бъскание на тѣлото и всѣкакво изражение на болѣсть; между това сърцето не е първото докачено и това е което отличава моитѣ наблюдения отъ тия на Шмидмана. Бактереологическитѣ издирвания не дадоха тоже никакви опредѣлени слѣдствия.“

Трѣбва да се приеме, въ това обстоятелство, че самитѣ миди пройзвождатъ отровата. (оратора напомня тука единъ познатъ случай): Въ японскитѣ морета съществува единъ видъ риба, която презъ нѣколко мѣсеца, въ годината, става отровителна, а презъ останалото време можала да

се ѣде безъ никаква опастность. Този случай не би ли пакъ подкрепилъ хипотезата (предположението) за една отровителность свързана съ епохата на развъждането (la reproduction)?

Г. Салковски дава едно разяснение за начина на дѣйствието на екстракта. Алкохокическия екстрактъ билъ най отравителенъ: 1. 2 кубически центиметри били достаточни да уморятъ едно животно отъ единъ килогр., и въ това количество нѣмáло освѣнъ 5 миллигр. дѣйствующа материя. Признацитѣ на отравянието били както отъ курара

Това което говори еще въ полза на отрова да е отъ химически съставъ е, че отровата губела дѣйствието си когато се изпарявала съ една капка отъ растворъ на натриумъ карболикумъ. Слѣдователно тука се предпола да има летучъ алкалоидъ.

Опасность отъ близосъсѣдството на курницитѣ.

отъ Д-ръ Пюскюлиевъ.

Подъ горнето заглавие френското периодическо списание „Игиенническо Обозрѣние“ бѣлѣжи какъ въ най чистия кварталъ Пасси, въ една новосъзидана частна гостилница, която представлявала най удобнитѣ игиенически условия, по едно време се заразила отъ курника, който билъ поставенъ до самата кжща, врьхъ една проницаема почва, така щото въ тая кжща двѣ малки дѣца и една 23 годишна жена сжщевременно заболѣли отъ тѣжката болѣсть, съ сичкитѣ признаци, диягностиката (распознаването на болѣстьта) на Доктора d' Ory, който прави това съобщение се подтвьрдила и отъ Д-ра Jules Simon, тъй щото не останало никакво съмнѣние врьхъ естеството на болѣстьта отъ която болѣдували двѣтѣ малки дѣца, едното на 18 мѣсеци (рѣдкость) а другото на $3^1/_2$ години, и кърмилницата.

Причината на появяването на една такава болѣсть, въ тая кжща несъмнѣнно отдаватъ на курника, когото преди нѣколко дни стопана исчистилъ. Курника се намиралъ въ твьрдѣ мрьсно състояние, вжтрѣ въ него се намирала една калпа локва, отъ дѣто водатати се пре-

цѣждала и застоявала подъ самата стая, гдѣто живѣяли. Миризмата на угниванията като станѫла нетърпима, презъ топлитѣ времена на годината (Юлий мѣсецъ 1885), стопана на 28 Юлий чистилъ курника а признацитѣ на болѣстьта въ горѣпомѣнатитѣ лица се появили на 11 Августъ.

При това забѣлѣзватъ че въ околноститѣ не е имало никакъвъ другъ случай отъ тѣжка болѣсть, и никой отъ живущитѣ въ тая кѫща не е ходилъ при нѣкой боленъ.

Въ тоя случай подтвърдява се до една степень мнѣнието на Griesinger, който предполага че: *Развиванието на тѣжката болѣсть може да се отдаде на гнилостнитѣ испарения, които произлизатъ отъ нуждницитѣ, и отъ дълговременното държание на испражненията въ траповетѣ.* Разликата се състои въ това само че въ дадений случай испаренията не са произлизали отъ гниенията на човѣшки испражнения, но отъ кокоши.

Въпроса, да ли гниението на животнитѣ материи е причина на развиванието тѣжката болѣсть, е още споренъ; но не остава никакво съмнѣние, че въ дадений случай има тѣсна свръзка съ чистението на курника и съ появяването на болѣстьта. Може да се приеме, че такава една почва е послужила понѣ за развъжданието на *тифознитѣ* зародиши; това наблюдение доказва, ѻще веднъжь, опасностьта отъ набиранието животни материи около жилищата, и то показва налѣжащата нужда отъ строгото пазение чистотата.

Това дава поводъ да хвърлимъ еднъ погледъ върхъ положението на курницитѣ, които въобще по селата поставятъ до самата кѫща, за да не могатъ лесицитѣ да крадатъ кокошкитѣ; и ако има нѣщо къмъ което у насъ да се не обрьща никакво внимание, то са курницитя, така ако за една кѫща се каже че тя прилича на курникъ, то нѣма нужда отъ никакво разяснение за да се разбере, до каква степень тя е мрьсна и неудобна за живѣяние. Освѣнь това на много мѣста не си правятъ даже и трудъ за съзиждението на курници, тогава кокошкитѣ се качватъ да спятъ по таванищата. Човѣкъ ако надникне и по-

глѣдне въ тавана на една такава кжща, особенно въ села-та, вижда единъ двуетаженъ курникъ съ всичкитѣ му боклуци и мрьсотии, нечистени съ години, на когото въ горния етажъ живѣятъ кокошки, а въ долния хора, които дишатъ единъ съвсѣмъ развалень въздухъ, било отъ джха на кокошкитѣ, било отъ гниението на тѣхнитѣ испражнения; но съ това не се свьршва злото, при болѣститѣ прибавятъ се още и кокошитѣ вьшки. За да се отбѣгне такова едно зло, курницитѣ трѣбва да се съзиждатъ далечь отъ самата кжща, врьхъ непроницаема една почва, да се дьржатъ чисти, защото нечистотата на курницитѣ освѣнь дѣто врѣди на самитѣ кокошки, които вслѣдствие на това често мратъ отъ разни епидемически болѣсти, но още повече е врѣдително и за самитѣ стопани, какго се доказа отъ горнето наблюдение.

Ражданията, женидбитѣ и смьртностьта въ гр. Варна презъ 1884 година.

Народность	Рождания	Женидби	Смьртность
Българи	192	61	120
Турци	175	91	178
Грькогагаузи	280	92	169
Арменци	145	14	29
Католици	6	5	9
Еврей	14	3	1
Всичко . .	812	266	506

Забѣлѣжка. Въ числото на умрѣлитѣ българи влизатъ умрѣлитѣ въ болницата солдати и жители отъ други градове.

Печатница на Х. Н. В...